

Proposició de llei de consultes populars per via de referèndum de les Illes Balears

PREÀMBUL

I

La desmotivació política, l'allunyament dels ciutadans dels afers públics i la baixa participació electoral, són fenòmens creixents que comporten el perill que amplis sectors socials quedin al marge de la democràcia representativa, justament quan més ha augmentat el nivell educatiu, econòmic, i d'integració social, quan més expressions d'opinió pròpia i debat floreixen a Internet, i quan més i més persones participen activament en qüestions d'interès general per via d'entitats cíviques, d'ONGs, plataformes i manifestacions, tot sovint en defensa de l'adopció de mesures concretes. Potser no és tant la participació ciutadana la que està en crisi com la vitalitat d'un sistema polític i electoral que no dona prou joc al ciutadà.

Calen mesures per superar aquesta evolució, una d'elles és l'obligada per l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears: les consultes populars.

El referèndum, que és una de les formes de consulta popular, és una fórmula de democràcia directa que suposa l'exercici del dret a decidir de la ciutadania sobre qüestions de transcendència pública. En els països on es practiquen sovint (USA, Suïssa, Baviera...) no ha minvat la força, influència i confiança en els representants polítics i les seves institucions, al contrari; i és mostra de democràcies consolidades.

La Constitució, més enllà del dret general dels ciutadans a la participació en els afers públics, (art. 23), contempla específicament les consultes populars, que estan regulades en legislació orgànica espanyola de referèndums estatals i municipals, i a l'autonòmica de referèndums municipals. El nou Estatut obliga ara a fer una llei de referèndums de les Illes Balears, que inclogui la iniciativa popular per a convocar-los, cosa que permet aprofundir en la democràcia per via directa i crida el poble, titular de la sobirania, a intervenir a la presa de decisions i a l'exercici del poder polític.

II

L'article 31.10 de l'Estatut estableix que correspon a les Illes Balears la competència de desenvolupament legislatiu i l'execució per a l'establiment del sistema de consultes populars a l'àmbit de les Illes Balears, de conformitat amb les lleis a què fan referència l'apartat 3 de l'article 92 i el número 32 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució.

En aquest marc competencial es planteja l'establiment, a través d'aquesta llei, del

règim jurídic, el procediment, l'acompliment i la convocatòria de les consultes populars per via de referèndum en l'àmbit de les Illes Balears, en l'àmbit insular i en l'àmbit municipal. L'autorització d'aquestes consultes populars, per expressa reserva constitucional, queda dins l'àmbit competencial de l'Estat en compliment de l'article 149.1.32. Igualment, les previsions d'aquesta llei sobre les consultes populars per via de referèndum a les Illes Balears ha de respectar les previsions de la Llei orgànica 2/1980, de 18 de gener, que regula les diferents modalitats de referèndum, i la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general.

La llei defineix tres àmbits de les consultes populars per via de referèndum: les consultes populars que es promoguin en l'àmbit de les Illes Balears, les que es promoguin en l'àmbit illenc i les que es promoguin en l'àmbit municipal.

S'ha definit que l'objecte de les consultes són aquelles qüestions polítiques de transcendència especial per la ciutadania en l'àmbit de les competències de la Comunitat autònoma o dels municipis i sobre les competències indirectes, sobre les quals el la Comunitat autònoma compta amb capacitat de proposició legislativa. La llei reconeix la iniciativa per promoure referèndums a les institucions públiques, el Govern, el Parlament, els Consells Insulars i els municipis, però també a la ciutadania, aprofundint en dotar la societat d'instruments de participació i de democràcia activa. En aquesta línia, es preveu que el resultat del referèndum sigui decisor, sempre que la participació superi el 50% del cens electoral, i que l'executiu afectat haurà de comparèixer davant l'assemblea respectiva per dar compte sobre l'execució del resultat de la consulta.

III

Així doncs, la llei s'estructura en sis títols. El primer títol està dedicat a les disposicions de caràcter general on es defineix la consulta popular per via de referèndum com un instrument de participació directa per determinar la voluntat del cos electoral sobre qüestions polítiques de transcendència especial amb les garanties pròpies del procediment electoral. També s'estableix l'objecte i l'àmbit d'aplicació de la llei, així com es defineix el cos electoral i es delimita l'abast de l'objecte de les consultes populars per via de referèndum.

El títol II regula les consultes populars per via de referèndum d'àmbit de les Illes Balears i es divideix en tres capítols. Un primer capítol que defineix l'àmbit, objecte, naturalesa i modalitats de les consultes populars, i el segon i tercer capítol que desenvolupen les dues modalitats de consulta popular, segons si la iniciativa prové del Govern, del Parlament o dels Consells. Així, les consultes populars iniciades pel Govern de les Illes Balears, per una cinquena part dels diputats i diputades o dos grups parlamentaris i per dos consells insulars conformen les consultes populars d'iniciativa institucional regulades pel capítol II. Les consultes populars promogudes per la ciutadania són les denominades consultes populars d'iniciativa popular i les regula el capítol III.

Pel que fa a la consulta d'iniciativa popular, es requereix que la proposta vingui avalada pel 3% de la població a través d'un procés de recollida de signatures.

El títol III regula les consultes populars per via de referèndum d'àmbit insular que es divideix en tres capítols. El primer capítol preveu les disposicions de caràcter general, això és, l'àmbit, l'objecte, la naturalesa i les modalitats. La tramitació per a la sol·licitud de l'autorització de la convocatòria també es regula en aquest capítol perquè és comuna a

les dues modalitat de consulta popular que es preveuen el els capítol II i III.

El capítol II desenvolupa les consultes populars d'iniciativa institucional, que vol dir que han estat promogudes pel o per la president o la majoria absoluta dels i les membres del Ple del Consell de cada illa. La proposta de consulta popular, per ser tramitada, haurà de ser aprovada per majoria absoluta dels consellers o conselleres electes. Finalment, el capítol III regula les consultes populars d'iniciativa popular que són les promogudes per un tant per cent determinat de la ciutadania d'una illa segons el nombre total d'habitants que tengui.

El títol IV, que regula les consultes populars per via de referèndum d'àmbit municipal, substitueix la regulació actual de l'article 123 de la Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears. Es divideix en tres capítols, el primer conté les disposicions de caràcter general, això és, l'àmbit, l'objecte, la naturalesa, les modalitats i, en aquest cas, també, les matèries excloses de consulta per via de referèndum. La tramitació de la sol·licitud de l'autorització de la convocatòria també és regulada per aquest capítol, perquè és comuna a les dues modalitats de consulta popular que estableixen els capítols II i III.

El capítol II desenvolupa les consultes populars d'iniciativa institucional, que són les que han estat promogudes pel batlle o la batllessa o per una tercera part dels regidors de cada municipi. La proposta de consulta popular, perquè sigui tramitada, ha d'ésser aprovada per la majoria absoluta dels membres del ple municipal. Finalment, el capítol III regula les consultes populars d'iniciativa popular, que són les promogudes per un percentatge determinat dels veïns d'un municipi segons el nombre total d'habitants d'aquest.

El títol V preveu el procediment de convocatòria i celebració de les consultes populars per via de referèndum, tant en l'àmbit de les Illes Balears i Pitiüses com en l'àmbit insular, un cop han estat autoritzades per l'Estat.

El títol VI regula els principis i garanties de la utilització dels mitjans electrònics en les consultes populars per via de referèndum d'acord amb la Recomanació del Comitè de Ministres del Consell d'Europa de 2004, relativa als estàndards legals, operacionals i tècnics pel vot electrònic. Tot i haver-se optat per recollir la matèria en un títol de l'articulat de la llei, no s'amaga que la regulació prevista té vocació transitòria fins que no sigui tractada amb caràcter general per la legislació electoral.

Finalment, es preveuen tres disposicions addicionals, una disposició transitòria, una final i una disposició derogatòria.

TÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 1 Objecte

L'objecte de la llei és el desenvolupament legislatiu del règim jurídic, el procediment, l'acompliment i la convocatòria pel Govern de les Illes Balears, pels Consells o pels ajuntaments, en l'àmbit de les competències directes o indirectes que ostentin, de les consultes populars per via de referèndum, d'acord amb el que estableix l'article 31.10 de

l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.

Article 2

Àmbit d'aplicació

Aquesta llei s'aplica a les consultes populars per via de referèndum que promoguin les institucions públiques o la ciutadania de les Illes Balears en exercici del dret de participació reconegut per l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, en l'àmbit de les competències directes o indirectes de la Comunitat autònoma de les Illes Balears i dels ajuntaments sobre qüestions polítiques de transcendència especial per a la ciutadania.

Article 3

Concepte

Als efectes d'aquesta llei, una consulta popular per via de referèndum és un instrument de participació directa per determinar la voluntat del cos electoral sobre qüestions polítiques de transcendència especial amb les garanties pròpies del procediment electoral.

Article 4

Modalitats de consultes populars per via de referèndum

Segons qui exerceix la iniciativa de la consulta popular aquesta pot ser:

1. Consulta popular per via de referèndum d'iniciativa institucional.
2. Consulta popular per via de referèndum d'iniciativa popular.

Article 5

Cos electoral

Les persones titulars del dret de vot a les eleccions autonòmiques, insulars o municipals, respectivament segons l'àmbit de la consulta, d'acord amb la legislació aplicable en cada àmbit són les que poden participar a un referèndum.

Article 6

Persones legitimades per signar

1. En tots els supòsits d'iniciativa popular de convocatòria de referèndum, només poden signar la proposta de consulta les persones majors d'edat que tenen la condició política de ciutadans de les Illes Balears i estan privats del dret a vot.
2. En les consultes populars per via de referèndum d'àmbit insular, els signants de la sol·licitud de consulta popular hauran d'estar empadronats a un municipi de l'illa en que es proposa la consulta.
3. En les consultes populars per via de referèndum d'àmbit municipal només poden signar una proposta de consulta popular les persones que estiguin empadronades al municipi on es proposa la consulta.

Article 7

Limitació en l'objecte de les consultes populars

1. L'objecte de les consultes populars, en cap cas, pot anar en detriment de les facultats reconegudes per la Constitució i l'Estatut a les institucions de les Illes Balears.

2. No es pot formular una consulta popular que afecti un projecte de llei o una proposició de llei que s'estigui tramitant al Parlament.

Article 8

Documentació que acompanya la proposta de consulta

La proposta de consulta popular s'ha d'acompanyar de la documentació següent:

1. El text de la pregunta, que s'ha d'expressar de forma clara i inequívoca amb la finalitat que els i les votants es puguin pronunciar en sentit positiu o negatiu.
2. Una memòria explicativa de les raons que aconsellen, segons el promotor, la necessitat de la consulta popular i l'àmbit competencial que té.

Article 9

Retirada de la proposta de consulta

El promotor de la consulta popular pot retirar-la, en qualsevol moment de la tramitació anterior a la convocatòria.

Article 10

Nova formulació d'una consulta proposada o realitzada

1. Si la persona promotora retira la proposta de consulta popular, aquest no pot tornar a formular una altra consulta popular de contingut igual o substancialment equivalent en el termini de 5 anys des de la data de formulació de d'aquesta consulta.
2. Si la consulta ha estat celebrada i la qüestió objecte de la consulta ha estat rebutjada pels ciutadans i ciutadanes, no es pot tornar a formular una altra consulta popular sobre la mateixa qüestió en el termini de 5 anys des de la data de celebració d'aquesta consulta.

TÍTOL II CONSULTES POPULARS PER VIA DE REFERÈNDUM D'ÀMBIT DE LES ILLES BALEARS

Capítol I Disposicions generals

Article 11

Àmbit de la consulta

Aquest títol regula les consultes populars per via de referèndum en l'àmbit territorial de les Illes Balears.

Article 12

Objecte de la consulta

L'objecte de les consultes populars per via de referèndum d'àmbit de les Illes Balears són aquelles qüestions polítiques de transcendència especial per la ciutadania en l'àmbit de les competències del Govern de les Illes Balears i de les matèries sobre les quals el Govern té capacitat de proposició legislativa, inclosa la reforma constitucional, d'acord

amb els articles 87 i 166 de la Constitució espanyola.

En aquest darrer cas, la pregunta que sigui objecte del referèndum s'ha de referir a autoritzar o demanar que el Govern de les Illes Balears promogui les reformes constitucionals, les legals o les mesures adients davant la institució que ostenti la competència i amb capacitat per portar-les a terme.

Article 13

Naturalesa de la consulta

1. Les consultes populars per via de referèndum d'àmbit de les Illes Balears són vinculants si la participació supera el 50% del cens electoral.
2. El o la president del Govern ha de comparèixer davant el Ple del Parlament per pronunciar-se sobre com portarà a terme el resultat de la consulta popular en el termini de 180 dies des de la celebració de la consulta.

Article 14

Tramitació per a l'autorització

Un cop s'hagi comprovat que la proposta de consulta popular compleix tots els requisits legals, el o la president del Govern de les Illes Balears ha de trametre la sol·licitud d'autorització al Govern de l'Estat per tal que, si s'escau, l'autoritzi.

Article 15

Períodes inhàbils per a formular propostes de consulta popular per via de referèndum

No es pot formular cap proposta de consulta popular per via de referèndum en el període comprès entre la dissolució del Parlament i la investidura del o la president del Govern de les Illes Balears.

Capítol II

Consulta popular per via de referèndum d'iniciativa institucional

Article 16

Iniciativa

La iniciativa d'aquesta modalitat de consulta popular correspon a:

1. El Govern de les Illes Balears, a proposta del o la president.
2. El Parlament de les Illes Balears, a proposta d'una cinquena part dels diputats i diputades o dos grups parlamentaris.
3. Dos consells insulars, que representin, com a mínim, un 20% de la població de les Illes Balears.

Secció 1a

Iniciativa del Parlament i del Govern de les Illes Balears

Article 17

Tramitació de la iniciativa del Govern de les Illes Balears

1. El Govern, a proposta del o la president, pot acordar iniciar la tramitació per a

celebrar una consulta popular. La proposta de consulta popular ha de ser publicada al Butlletí Oficial de les Illes Balears.

2. La proposta de consulta s'ha de trametre a la Mesa del Parlament juntament amb la documentació a la qual fa referència l'article 8.
3. La Mesa del Parlament ha de verificar el compliment dels requisits que estableix aquesta llei, ha d'admetre a tràmit la proposta de consulta popular i ha d'acordar la publicació al Butlletí Oficial del Parlament de les Illes Balears.

Article 18

Tramitació de la iniciativa del Parlament de les Illes Balears

Quan la proposta de consulta popular la presenten una cinquena part dels diputats i diputades o 2 grups parlamentaris, la Mesa del Parlament ha de verificar el compliment dels requisits que estableix aquesta llei, admetre a tràmit la proposta de consulta popular i acordar la publicació al Butlletí Oficial del Parlament de les Illes Balears.

Article 19

Aprovació de la iniciativa

El Parlament de les Illes Balears, en una sessió plenària convocada a aquests efectes, debat i sotmet a votació la proposta de consulta popular.

Secció 2a

Iniciativa dels consells insulars

Article 20

Tramitació de la iniciativa

1. La proposta de consulta popular s'ha de presentar a la Mesa del Parlament, juntament amb els acords plenaris dels consells insulars que inicien la tramitació.
2. La Mesa del Parlament ha de verificar el compliment dels requisits que estableix aquesta llei, ha d'admetre a tràmit la proposta de consulta popular i ha d'acordar la publicació al Butlletí Oficial del Parlament de les Illes Balears.

Article 21

Aprovació de la iniciativa

1. El Parlament de les Illes Balears, en una sessió plenària convocada a aquests efectes, debat i sotmet a votació la proposta de consulta popular.

Capítol III

Consulta popular per via de referèndum d'iniciativa popular

Article 22

Iniciativa

La ciutadania de les Illes Balears, en exercici del dret que li reconeix l'article 15.2.c de l'Estatut, pot promoure la convocatòria d'una consulta popular en l'àmbit de les Illes Balears quan vingui avalada almenys pel 3% de la població.

Article 23

Comissió promotora

1. Una comissió promotora exerceix la representació de les persones signants de la proposta als efectes que en deriven.
2. Formen la comissió un mínim de 3 persones majors d'edat, ciutadans de les Illes Balears, i que no tenguin privats els seus drets polítics.
3. Els i les components de la comissió promotora no poden ocupar llocs electes en el Parlament de les Illes Balears, els Consells, les Corts Generals, el Parlament Europeu o els ajuntaments, ni formar part del Govern de les Illes Balears ni dels Consells.
4. Els i les components de la comissió promotora no poden incórrer en cap de les causes d'inelegibilitat o d'incompatibilitat que la legislació vigent estableix per als diputats i diputades del Parlament de les Illes Balears.

Article 24

Presentació i admissió de la proposta

1. La sol·licitud per promoure una consulta popular s'ha d'adreçar a la Mesa del Parlament amb la relació de les persones membres designades com a comissió promotora així com les seves dades personals.
2. La Mesa del Parlament ha de verificar el compliment dels requisits que estableix aquesta llei i, en aquest cas, admet a tràmit la proposta de consulta popular i acorda publicar-la al Butlletí Oficial del Parlament de les Illes Balears.

Article 25

Recollida de signatures

1. Un pic admesa a tràmit la proposta, la Comissió promotora ha de presentar a la Mesa del Parlament els plecs necessaris per recollir signatures amb el text de la pregunta a realitzar en cada full i a continuació l'espai destinat a recollir signatures de manera que quedi garantida la validesa dels plecs. La Mesa del Parlament segella i numera els fulls i ha de tornar els plecs a la comissió promotora en el termini de 3 dies hàbils.
2. Per motius degudament justificats, la Mesa del Parlament, a petició de la comissió promotora, pot acordar que aquesta, en comptes de presentar tots els plecs per a recollir signatures alhora, els pugui anar presentant en grups de plecs successius, i per districtes territorials. El termini de segellament per a cada grup de plecs presentat comença a comptar a partir de la data de presentació respectiva.
3. La Comissió promotora ha de recollir les signatures en el termini de 6 mesos a comptar del dia en què la Mesa del Parlament li ha retornat el primer grup de plecs segellats. Per a causes degudament justificades, la Mesa pot acordar una pròrroga de 60 dies hàbils.

Article 26

Autenticació de les signatures

1. Les signatures han d'anar acompanyades del nom i els cognoms, el número del document nacional d'identitat i el domicili.
2. Les signatures s'han d'autenticar. L'autenticació l'ha de fer un notari o notària, un secretari o secretària judicial o el secretari o secretària de l'ajuntament del municipi en què la persona signant està empadronada. S'ha d'indicar la data en què es fa

- l'autenticació, que pot ésser individual o col·lectiva, plec a plec, cas en el qual s'ha d'indicar el nombre de signatures que conté cada plec.
3. La comissió promotora pot designar persones fedatàries especials perquè autèntiquin les signatures, sens perjudici del que estableix l'apartat 2.
  4. Poden adquirir la condició de persones fedatàries especials les persones de més de divuit anys i que prometin davant la Mesa del Parlament d'autenticar les signatures que s'adjunten a la proposta de consulta popular.
  5. Les persones fedatàries especials incorren, en cas de falsedat, en les responsabilitats que determinen les lleis.

Article 27

Acreditació de la inscripció en el padró municipal

1. La comissió promotora ha de fer acreditar que les persones signants estan inscrites en el padró municipal o bé, que el darrer veïnatge administratiu era a les Illes Balears, per a la qual cosa ha de presentar els plecs de signatures als òrgans o ens que poden fer aquesta acreditació, que són els següents:
  - a) La secretaria de l'ajuntament on estan empadronades les persones signants o consta el darrer veïnatge administratiu. En aquest cas, els plecs s'han de presentar en el registre de l'ajuntament corresponent.
  - b) L'Agència Balear d'Estadística.
2. Els òrgans o ens a què fa referència l'apartat 1 han de deixar constància de la data d'entrada de la sol·licitud d'acreditació i de la del retorn a la comissió promotora amb les certificacions corresponents.
3. La comissió promotora pot sol·licitar l'acreditació de totes les signatures alhora o pot sol·licitar que els òrgans o ens que les poden acreditar les vagin acreditant a mesura que la comissió les vagi presentant en grups de plecs successius.
4. Si la comissió promotora lliura els plecs de signatures tots alhora i no continua recollint signatures, el temps que són als òrgans o ens administratius competents per a acreditar-los no compta als efectes del termini per a recollir les signatures que estableix l'article 27 o, si l'acreditació es fa una vegada exhaurit aquest termini, als efectes del termini per a lliurar les signatures que estableix l'article 30.1.
5. La comissió promotora, juntament amb la presentació del plec de signatures amb els fulls segellats i numerats per la Mesa del Parlament, ha de lliurar, en suport electrònic, als òrgans o ens competents per a acreditar-lo, la informació sobre la identificació de les persones signants continguda en els plecs: nom, primer cognom, segon cognom, número de document nacional d'identitat o número d'identificació de persona estrangera que figura a la targeta corresponent i domicili.
6. La comissió promotora ha de fer una declaració formal de la concordança del nombre i identificació de les persones signants dels plecs del nombre i identificació de les persones signants registrades en suport electrònic.

Article 28

Lliurament de les signatures

1. Els plecs amb les signatures autenticades, juntament amb les acreditacions de la inscripció de les persones signants en el padró municipal, s'han de lliurar a la Mesa del Parlament fins als 10 dies hàbils posteriors al venciment del termini que estableix l'article 27.
2. La Mesa del Parlament, una vegada li han estat lliurats els plecs i les certificacions corresponents, els comprova i fa el recompte de les signatures en un acte públic, al qual han d'ésser citades les persones representants de la comissió promotora. La

Mesa declara nul·les les signatures que no compleixin els requisits que aquesta llei estableix i no les computarà.

3. La Mesa del Parlament, si el nombre de signatures vàlides és igual o superior al 3% de la població, ho ha de comunicar, en el termini de 15 dies hàbils a comptar de la data de l'acte públic de recompte de signatures, al Govern de les Illes Balears i li ha de trametre els plecs de signatures i les certificacions indicant el nombre total de les considerades vàlides.

Article 29

Aprovació de la iniciativa

Un cop el Govern ha rebut tota la documentació de part de la Mesa del Parlament, ha d'aprovar la proposta de consulta popular i sol·licitar l'autorització al Govern de l'Estat.

Article 30

Indemnització per despeses

La Comissió Promotora pot ser indemnitzada per les despeses degudament justificades que hagi realitzat amb motiu de la recollida de signatures amb un màxim de 40.000 euros sempre que s'hagin considerat vàlides i suficients les presentades.

TÍTOL III

CONSULTES POPULARS PER VIA DE REFERÈNDUM D'ÀMBIT INSULAR

Capítol I

Disposicions generals

Article 31

Àmbit de la consulta

Aquest títol regula les consultes populars per via de referèndum en l'àmbit insular.

Article 32

Objecte de la consulta

1. L'objecte de les consultes populars per via de referèndum en l'àmbit insular són els assumptes de la competència pròpia dels Consells Insulars i de caràcter illenc, que siguin de transcendència especial per als interessos dels illencs i illenques. També poden ser objecte de consultes populars per via de referèndum altres afers que no siguin de competència insular, però tinguin una transcendència especial per la seva ciutadania, mentre la pregunta vagi dirigida a instar l'actuació del Consell insular en una direcció concreta.
2. Als efectes que estableix l'apartat anterior, tenen caràcter illenc aquells assumptes en què no concorre un interès suprainsular prevalent.

Article 33

Naturalesa de la consulta

1. Les consultes populars per via de referèndum d'àmbit insular són vinculants, mentre la participació superi el 50% del cens electoral.

2. El o la president del Consell Insular ha de comparèixer davant el Ple del Consell Insular per pronunciar-se sobre com portarà a terme el resultat de la consulta popular en el termini de 180 dies des de la celebració de la consulta.

Article 34

Tramitació per a l'autorització

El o la president ha de trametre tota la documentació relativa a la proposta de consulta popular al departament del Govern de les Illes Balears competent en matèria de relacions institucionals per tal que, en el termini de 30 dies, el Govern de les Illes Balears faci arribar la sol·licitud de consulta popular al Govern de l'Estat.

Capítol II

Consulta popular per via de referèndum d'àmbit insular d'iniciativa institucional

Article 35

Iniciativa

La iniciativa d'aquesta modalitat de consulta popular correspon a:

1. El o la president del Consell Insular.
2. Una cinquena part dels consellers o conselleres o dos grups parlamentaris del Ple del Consell Insular.
3. Cinc municipis de l'illa de Mallorca per a instar al Consell Insular de Mallorca.

Secció 1a

Iniciativa del o la President i dels consellers

Article 36

Tramitació de la iniciativa del o la President del Consell

1. El o la president del Consell insular pot presentar una proposta de consulta popular per via de referèndum.
2. La proposta s'ha d'enviar a la Secretaria del Consell insular, que ha de verificar el compliment dels requisits establerts en aquesta llei i, en aquest cas, la proposta de consulta popular és presentada al Ple per debatre-la i votar-la.

Article 37

Tramitació de la iniciativa dels consellers

Quan la proposta de consulta popular la presenten una cinquena part dels consellers o conselleres o 2 grups parlamentaris del Ple del Consell Insular, la Secretaria del Consell insular ha de verificar el compliment dels requisits establerts en aquesta llei i, en aquest cas, la proposta de consulta popular és presentada al Ple per debatre-la i votar-la.

Secció 2a

Iniciativa dels ajuntaments de l'illa de Mallorca

Article 38

Tramitació i aprovació de la iniciativa

1. La proposta de consulta popular s'ha de presentar a la Secretaria del Consell Insular de Mallorca, juntament amb els acords plenaris dels ajuntaments que inicien

- la tramitació.
2. La Secretaria del Consell Insular de Mallorca ha de verificar el compliment dels requisits establerts en aquesta llei i, en aquest cas, la proposta de consulta popular és presentada al Ple per debatre-la i votar-la. La proposta de consulta popular ha de ser aprovada per majoria simple de les persones membres del Ple del Consell.

Capítol III

Consultes populars per via de referèndum d'àmbit insular d'iniciativa popular

Article 39

Iniciativa

1. La ciutadania d'una illa, en exercici del dret que li reconeix l'article 15.2.c de l'Estatut d'autonomia, poden promoure la convocatòria d'una consulta popular en l'àmbit insular.
2. Aquesta convocatòria ha de tenir l'aval com a mínim de:
  - a. El 10% dels habitants a les illes de 100.000 habitants o menys.
  - b. El 5% dels habitants a les illes d'entre 100.001 i 500.000 habitants.
  - c. El 3% dels habitants a les illes de 500.001 habitants o més.

Article 40

Comissió promotora

1. Una comissió promotora exerceix la representació de les persones signants de la proposta als efectes que en deriven.
2. Les persones membres de la comissió promotora han de ser ciutadans o ciutadanes de l'illa i complir amb els requisits que preveu l'article 25.

Article 41

Presentació i admissió de la proposta

1. La sol·licitud per promoure una consulta popular s'ha d'adreçar al o la president, acompanyant la documentació que preveu l'article 8 així com, la relació de les persones membres designades com a comissió promotora i les seves dades personals.
2. La Secretaria del Consell Insular corresponent verifica el compliment dels requisits establerts en aquesta llei i, en aquest cas, s'admet a tràmit la proposta de consulta popular als efectes d'allò establert a l'article següent. La Secretaria del Consell també ha d'assessorar les persones membres de la comissió promotora per facilitar-los el compliment dels requeriments esmentats anteriorment.

Article 42

Procediment de recollida autenticació, acreditació i lliurament de signatures

1. L'autenticació de les signatures i que les persones signants es troben inscrites en el padró municipal s'ha de fer tal com s'indica a l'article 27.1.
2. La comissió promotora ha de recollir les signatures en el termini de 4 mesos. Excepcionalment, i a petició de la comissió promotora, el o la president, previ informe dels serveis jurídics pot aprovar l'ampliació del termini fins a 6 mesos.
3. La Secretaria del Consell Insular exerceix el control sobre el procediment i validació de signatures. Una vegada li han estat lliurats dins el termini establert els plec i les

certificacions corresponents, els comprova i fa el recompte de les signatures en un acte públic, al qual han d'ésser citades les persones representants de la comissió promotora. Les signatures que no compleixin els requisits que aquesta llei estableix es consideraran nul·les. La Secretaria del Consell Insular estendrà la corresponent diligència acreditativa del resultat del recompte.

4. Una vegada transcorregut el termini de recollida de signatures, si s'han presentat el nombre suficient de signatures vàlides, la Secretaria ha de comunicar-ho al o la president.

Article 43

Aprovació de la iniciativa

El Consell executiu ha d'aprovar la proposta de consulta popular i enviar al Govern de les Illes Balears la documentació, per a que sol·liciti l'autorització al Govern de l'Estat.

TÍTOL IV

CONSULTES POPULARS PER VIA DE REFERÈNDUM D'ÀMBIT MUNICIPAL

Capítol I

Disposicions generals

Article 44

Àmbit de la consulta

Aquest títol regula les consultes populars per via de referèndum en l'àmbit municipal.

Article 45

Objecte de la consulta

1. L'objecte de les consultes populars per via de referèndum en l'àmbit municipal són els assumptes de la competència pròpia dels ajuntaments i de caràcter local, que siguin de transcendència especial per als interessos dels veïns.
2. També poden ser objecte de consultes populars per via de referèndum altres afers que no siguin de competència municipal, però tinguin una transcendència especial per la seva ciutadania, mentre la pregunta vagi dirigida a instar l'actuació de l'ajuntament en una direcció concreta.

Article 46

Naturalesa de la consulta

1. Les consultes populars per via de referèndum d'àmbit municipal són vinculants, mentre la participació superi el 50% del cens electoral.
2. El batlle o la batllessa ha de comparèixer davant el Ple de l'ajuntament per pronunciar-se sobre com portarà a terme el resultat de la consulta popular en el termini de 180 dies des de la celebració de la consulta.

Article 47

Tramitació per a l'autorització

El batlle ha de trametre tota la documentació relativa a la proposta de consulta popular al departament del Govern de les Illes Balears competent en matèria d'Administració Local per tal que, en el termini de 30 dies, trameti la sol·licitud de consulta popular al Govern de

l'Estat.

Capítol II

Consulta popular per via de referèndum d'àmbit insular d'iniciativa institucional

Article 48

Iniciativa

La iniciativa d'aquesta modalitat de consulta popular correspon a:

1. El batlle o batllessa.
2. Un terç dels regidors i regidores.

Capítol III

Consultes populars per via de referèndum d'àmbit insular d'iniciativa popular

Article 49

Iniciativa

1. La ciutadania d'un municipi, en exercici del dret que li reconeix l'article 15.2.c de l'Estatut d'autonomia, pot promoure la convocatòria d'una consulta popular en l'àmbit municipal.
2. Aquesta convocatòria ha de tenir l'aval com a mínim de:
  - a. El 20% dels habitants en poblacions de menys de 5.000 habitants.
  - b. 1.000 habitants més el 10% dels habitants que excedeixin els 5.000, en les poblacions de 5.000 a 100.000 habitants.
  - c. 100.000 habitants més el 5% dels habitants que excedeixin els 100.000, en poblacions de més de 100.000 habitants.

Article 50

Comissió promotora

1. Una comissió promotora exerceix la representació de les persones signants de la proposta als efectes que en deriven.
2. Les persones membres de la comissió promotora han de ser ciutadans o ciutadanes del municipi i complir amb els requisits que preveu l'article 25.

Article 51

Presentació i admissió de la proposta

1. La sol·licitud per promoure una consulta popular s'ha d'adreçar al batlle, acompanyant la documentació que preveu l'article 8 així com, la relació de les persones membres designades com a comissió promotora i les seves dades personals.
2. La Secretaria de l'ajuntament corresponent verifica el compliment dels requisits establerts en aquesta llei i, en aquest cas, s'admet a tràmit la proposta de consulta popular als efectes d'allò establert a l'article següent. La Secretaria també ha d'assessorar les persones membres de la comissió promotora per facilitar-los el compliment dels requeriments esmentats anteriorment.

Article 52

Procediment de recollida autenticació, acreditació i lliurament de signatures

1. L'autenticació de les signatures i que les persones signants es troben inscrites en el padró municipal s'ha de fer tal com s'indica a l'article 27.1.
2. La comissió promotora ha de recollir les signatures en el termini de 4 mesos. Excepcionalment, i a petició de la comissió promotora, el o la president, previ informe dels serveis jurídics pot aprovar l'ampliació del termini fins a 6 mesos.
3. La Secretaria de l'ajuntament exerceix el control sobre el procediment i validació de signatures. Una vegada li han estat lliurats dins el termini establert els plec i les certificacions corresponents, els comprova i fa el recompte de les signatures en un acte públic, al qual han d'ésser citades les persones representants de la comissió promotora. Les signatures que no compleixin els requisits que aquesta llei estableix es consideraran nul·les. La Secretaria de l'ajuntament estendrà la corresponent diligència acreditativa del resultat del recompte.
4. Una vegada transcorregut el termini de recollida de signatures, si s'han presentat el nombre suficient de signatures vàlides, la Secretaria ha de comunicar-ho al batlle.

Article 53

Aprovació de la iniciativa

El Ple municipal ha d'aprovar la proposta de consulta popular i enviar al Govern de les Illes Balears la documentació, per a que sol·liciti l'autorització al Govern de l'Estat.

TÍTOL V

PROCEDIMENT PER A CELEBRAR LA CONSULTA POPULAR

Article 54

Convocatòria

1. La convocatòria de la consulta popular correspon:
  - a) Al Govern de les Illes Balears, en el cas de les consultes del títol II.
  - b) Al o a la president del Consell Insular corresponent, en el cas de les consultes del títol III.
  - c) Al batlle o batllessa del municipi corresponent, en el cas de les consultes del títol IV.
2. El Govern de les Illes Balears, un cop el Govern de l'Estat li hagi concedit l'autorització, ha de convocar la consulta popular mitjançant un decret, en el qual hi ha de constar la data de la consulta. El decret s'ha de publicar en el Butlletí Oficial de les Illes Balears i se n'ha de fer difusió en les emissores de ràdio i televisió i en els diaris de major circulació de les Illes Balears dins dels 5 dies naturals següents a la publicació. També s'ha de publicar en els taulers d'edictes de tots els ajuntaments de les Illes Balears i de les representacions diplomàtiques i consulars.
3. La convocatòria per part del o la presidenta del Consell Insular o del batlle de l'ajuntament s'ha de realitzar en els trenta dies hàbils següents a la notificació, si s'escau, de l'autorització corresponent. El Decret de convocatòria s'ha de publicar en el Butlletí Oficial de les Illes Balears i en el tauler d'anuncis dels ajuntaments de l'illa, així com a les pàgines webs dels ajuntaments, dels consells insulars i del Govern de les Illes Balears.
4. La convocatòria ha de contenir els termes de la consulta.

Article 55

Data de la consulta

1. La consulta s'ha de realitzar entre els trenta i els cent vint dies posteriors a la data de publicació del decret de convocatòria.
2. Si en el moment de convocatòria de la consulta popular, hi ha previstes en els propers cent vint dies la celebració d'eleccions municipals, insulars, autonòmiques, generals o europees, es faran coincidir les dates de celebració.
3. Si es convoca una consulta estant pendent la celebració d'una altra, la data de votació ha de ser la mateixa per a totes dues, sense que comporti l'incompliment dels terminis establerts en l'apartat 1.

Article 56

Decret de convocatòria

El decret de convocatòria ha de contenir:

1. La pregunta que ha de respondre el cos electoral convocat.
2. Dia de la votació.
3. Administració electoral que té encomanades les funcions de control i seguiment del procés.
4. Durada de la campanya informativa.
5. Mitjans materials i personals necessaris per desenvolupar la consulta i els responsables de subministrar-los.

Article 57

Administració electoral

1. Les juntes electorals s'han de constituir en el termini de 15 dies hàbils a la publicació de la convocatòria.
2. La Junta Electoral Provincial de les Illes Balears és la cap de l'administració electoral per als supòsits prevists en aquesta llei.
3. La Junta Electoral Provincial té les funcions que li són pròpies segons la regulació electoral vigent i, concretament, per als supòsits previstos en aquesta llei:
  - a) L'establiment d'instruccions vinculants per a les instàncies inferiors d'administració electoral del referèndum.
  - b) Assessorar les persones membres de la comissió promotora per facilitar-los el compliment dels requisits formals i jurídics establerts.
  - c) La transferència del material necessari i de l'assessorament tècnic per a celebrar el referèndum.
  - d) La resolució, amb caràcter vinculant, de les consultes que formulin les instàncies inferiors de l'administració electoral i la unificació dels criteris interpretatius, així com la revocació d'ofici o a instància de part de les decisions d'aquests òrgans.
  - e) La resolució dels recursos, queixes i reclamacions que se li adrecin en qualsevol fase de la celebració del referèndum.
  - f) Vetllar per la normativa relativa a les despeses de finançament del referèndum en el període que va de l'aprovació del decret de convocatòria a la declaració dels resultats oficials.
  - g) Exercir la potestat disciplinària sobre totes les persones que intervinguin amb caràcter oficial en la celebració del referèndum i corregir les infraccions sempre que no siguin constitutives de delictes.
  - h) Aprovar les actes de constitució de les instàncies inferiors de l'administració

- electoral del referèndum i de les meses electorals i de l'escrutini.
- i) Certificar el resultat final del referèndum.
  - j) Informar a l'autoritat convocant del resultat del referèndum.
  - k) Qualsevol altra atribució que se li pugui encomanar per llei.

Article 58

Campanya informativa

1. La campanya informativa està destinada a que les persones promotores de la consulta popular per via de referèndum i els partits polítics expliquin el seu posicionament en relació amb la consulta popular.
2. La durada de la campanya d'informació és la que es fixi al decret de convocatòria de la consulta, sense que pugui ser inferior a deu dies ni superior a 20, i finalitza a les zero hores del dia anterior a la consulta.

Article 59

Espais i llocs públics d'informació

1. Les persones promotores de la consulta popular per via de referèndum i els partits polítics amb representació al Parlament de les Illes Balears, en el cas de les consultes del Títol II, les persones promotores de la consulta popular d'àmbit insular i els grups polítics amb representació al Consell Insular, en el cas de les consultes del títol III, les persones promotores de la consulta popular d'àmbit municipal i els grups polítics amb representació a l'ajuntament, en el cas de les consultes del títol IV tenen dret a la utilització d'espais gratuïts per a realitzar la campanya informativa.
2. El Consell Insular i l'ajuntament han de reservar llocs gratuïts per la col·locació de la informació i facilitar locals oficials o llocs públics, també gratuïts, per a actes de la campanya d'informació, que han de ser comunicats a la junta electoral competent en el termini de deu dies següents a la publicació de la convocatòria.
3. En el cas de les consultes populars d'àmbit insular i d'àmbit municipal, la Junta Electoral competent ha d'establir els criteris per a la distribució del temps gratuït en els mitjans de comunicació de titularitat pública atenent a criteris d'igualtat d'oportunitats i, subsidiàriament, al nombre de vots obtinguts en les darreres eleccions municipals per cada grup polític amb representació municipal.
4. En el cas de les consultes previstes al títol II, s'ha d'estar al que disposa la normativa electoral.
5. Els enviaments postals de propaganda pel referèndum han de gaudir de franquícia i servei especial d'acord amb el que preveu la normativa electoral.

Article 60

Campanya institucional

A partir de la convocatòria i fins al final de la campanya informativa, les administracions competents en funció de l'àmbit de la convocatòria poden realitzar una campanya institucional adreçada a informar a la ciutadania sobre la data de la consulta, el procediment per votar i els requisits i tràmits del vot per correu i, si s'escau, electrònic, el text de la pregunta objecte de consulta, sense que en cap cas es pugui influir sobre la orientació del vot.

Article 61

Paperetes

1. La Junta Electoral Provincial ha d'aprovar el model oficial de papereta que ha de contenir imprès el text de la pregunta, sobres i actes per a la celebració de la consulta popular.
2. La papereta ha de ser accessible a les persones amb discapacitat visual, en els termes establerts reglamentàriament.

Article 62

Votació

1. La votació es realitza per mitjà de les paperetes oficials, d'acord amb els termes fixats a la consulta.
2. Es consideren nul·les les paperetes que no s'ajusten al model oficial, les que ofereixen dubtes sobre la decisió del votant o les que contenen algun tipus d'esmenes, signes, paraules alienes a la consulta.
3. Es considera vot en blanc el sobre que no contingui cap papereta. Quan el sobre conté més d'una papereta de la mateixa opció el vot és considerat vàlid i si les paperetes són de diferents opcions el vot es considera nul.

Article 63

Vot per correu

Les persones que prevegin que el dia de la votació no es trobaran a la seva localitat, poden emetre el seu vot per correu davant la Junta Electoral Provincial, en els termes previstos a la legislació de règim electoral general.

Article 64

Votació i escrutini

1. A les 9 hores del dia fixat per a la votació i un cop estesa l'acta de constitució, s'ha d'iniciar la votació i ha de continuar sense interrupció fins a les 20h, seguint les instruccions que faciliti la Junta Electoral competent.
2. Un cop finalitzada la votació s'ha de procedir a l'escrutini, complimentant la corresponent acta, en la qual s'ha d'indicar detalladament el nombre d'electors i electores, el de persones votants, el de vots en blanc, el de vots nuls i el de vots de cadascuna de les opcions formulades per la pregunta sotmesa a consulta.
3. Tot seguit, la Mesa, a través del o la president, ha de trametre aquesta documentació a la Junta Electoral Provincial, la qual, el dia següent al de la votació realitza l'escrutini general, d'acord amb la normativa electoral, i ha de comunicar el resultat a l'autoritat convocant.
4. Transcorregut el termini de 5 dies des de la data de l'escrutini sense que s'hagin produït reclamacions, la junta proclama el resultat de la consulta popular i tramet còpia al o la president de les Illes Balears per tal que el publiqui al Butlletí Oficial de les Illes Balears. En el cas de les consultes del títol IV, el termini per a proclamar el resultat de la consulta popular és de tres dies.
5. En el cas que es presenti alguna reclamació contra l'escrutini ha de ser resolta d'acord amb el que estableix la normativa electoral vigent.

Article 65

Recursos

1. Contra els actes administratius de les diferents administracions públiques entrevinents es pot interposar, si procedeix, recurs contenciós administratiu.
2. Contra els actes de l'administració electoral es pot interposar recurs contenciós administratiu de conformitat amb la legislació electoral.

Article 66

Registre de Consultes Populars per via de referèndum

Es crea el Registre de Consultes Populars per via de Referèndum adscrit al departament competent en matèria electoral en el qual s'hi inscriuen les sol·licituds de consultes populars, les que han estat aprovades pel Parlament, pel Ple del Consell Insular o pel Ple d'un ajuntament i no han estat autoritzades per l'Estat, les que han estat rebutjades pel Parlament, pel Ple del Consell Insular o pel Ple d'un ajuntament, les que han estat autoritzades i els resultats de les que s'han celebrat.

TÍTOL VI

UTILITZACIÓ DELS MITJANS ELECTRÒNICS

Article 67

Principis generals

1. La utilització de mitjans electrònics en les consultes populars per via de referèndum ha de respectar els principis generals de democràcia i participació i, de forma més específica, els següents aspectes:
  - a) Identificació plena del votant de tal forma que aquest canal de votació garanteixi que qui està votant és realment la persona legitimada per a fer-ho.
  - b) Prohibició de possibles vots múltiples per part de la mateixa persona.
  - c) Presentació equitativa de les diferents preguntes i opcions corresponents.
  - d) Secret del vot de tal forma que sigui impossible establir un vincle entre el contingut del vot i la persona que l'ha emès.
  - e) Prohibició de possibles addicions, sostraccions o manipulacions de vots.
  - f) Correcció de l'escrutini de tal forma que el resultat dels vots emesos per mitjans electrònics reflecteixi la voluntat ciutadana.
  - g) Garantia d'un nivell de transparència suficient per a que els actors interessats puguin dur a terme una observació i supervisió externa fonamentada.
  - h) Llibertat de votació de tal forma que s'exclouï qualsevol coerció externa al votant que determini l'orientació del seu vot.
2. El canal electrònic de votació ha de tenir sempre un caràcter voluntari de tal forma que qualsevol ciutadà i ciutadana pugui triar entre votar en paper o fer-ho electrònicament.
3. Els mitjans electrònics han de poder fer-se servir en la fase de recollida de signatures prevista en aquesta llei sempre que garanteixin una perfecta identificació del ciutadà i ciutadana i de la seva voluntat.
4. Correspon al Govern de les Illes Balears aprovar la regulació reglamentària per a utilitzar els mitjans electrònics en l'àmbit de les consultes populars, respectant els principis generals anteriors.

Article 68

Plataforma única

El Govern de les Illes Balears ha de posar a disposició dels ens locals una plataforma tecnològica comuna que permeti la implantació homogènia del sistema de vot electrònic.

Article 69

Garanties i transparència

1. Una entitat, pública o privada, externa i independent, prestadora de serveis d'auditoria i certificació de vot electrònic, designada per l'administració convocant, ha de certificar la correcció del sistema de vot electrònic abans d'utilitzar-lo mitjançant un informe que ha de lliurar a l'administració convocant i al Govern de les Illes Balears. En funció d'aquestes dades, correspon al Govern de les Illes Balears autoritzar l'ús de mitjans electrònics en les consultes populars per via de referèndum d'àmbit insular.
2. El Govern de les Illes Balears determina reglamentàriament el procediment a seguir en la certificació del sistema per part de les entitats externes i independents i els criteris que aquestes han de verificar.
3. Una comissió formada per sis persones expertes, dues designades pel Parlament, dues designades pel Govern i dues designades pels Consells Insulars, ha de tenir accés a tota la informació tècnica, incloent-hi l'informe de l'autoritat externa i independent, i ha de lliurar al Parlament un informe anual en el que s'avalui l'adequació a la normativa electoral dels sistemes de vot electrònic utilitzats. El Parlament ha de fer públic aquest informe.
4. Els partits polítics amb representació a l'àmbit territorial afectat han de rebre tota la informació tècnica del sistema de votació electrònica, incloent-hi l'informe emès per l'autoritat externa i independent.

Disposició addicional primera

En tot allò no previst en aquesta llei és d'aplicació la normativa electoral vigent.

Disposició addicional segona

L'administració convocant es fa càrrec de les despeses que representi l'organització de la consulta popular.

Disposició addicional tercera

El temps gratuït del que disposaran les comissions promotores en el cas de consultes populars per via de referèndum d'iniciativa popular, serà el que pertorqui, d'acord amb l'article 64.1 de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General, segons el percentatge resultant de les signatures vàlides obtingudes com si fossin els vots vàlids a que fa referència l'esmentat article.

Disposició addicional quarta

S'autoritza al Govern de les Illes Balears per a dictar les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per a aplicar i desplegar aquesta llei.

Disposició derogatòria

Es deroguen totes les normes d'igual o inferior rang que s'oposen o contradiuen les disposicions d'aquesta llei.

En concret, es deroga l'article 123 de la Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears.

Disposició final

Aquesta llei entra en vigor als 20 dies d'haver-se publicat al Butlletí Oficial de les Illes Balears.

Palma, 15 d'octubre de 2011